

– и у сфери уставног правосуђа. То је природно. Уставни судови као важан елемент инструментарија који гарантује сувереност државе, као „чувари“ устава дужни су да одражавају однос према међународном нормативно-правном систему вредности, формираном у датој земљи. Уставни судови, као и други национални судски органи, дужни су да при остваривању правде доприносе имплементацији међународних уговора који имају обавезујућу правну снагу за њихову државу. Ипак, нама се чини да је данас међународноправна регулатива у областима као што су заштита људских права и израда глобалних стандарда у погледу човекове околине због своје важности добила апсолутни значај. Ове гране међународног права назвао бих међународним планетарним правом.

Полазећи од наведеног, уставни судови при остваривању своје делатности, по нашем мишљењу, поред осталог, треба да воде рачуна о оним међународним правним нормама и принципима који из неких разлога за њихову државу немају обавезујућу правну снагу, али су ипак у сазвучју са демократским стандардима формираним у тој земљи и морално-правним системом вредности.

Тако се, по нашем мишљењу, поставља принципијелно питање које има и теоријски и практичан значај: могу ли уставни судови у случају потребе да се ослањају на одредбе међународног права које за њихову државу немају обавезујућу правну снагу. Одговор на питање, о којем правници, чини се, немају јединствено мишљење, може да доведе до различитих закључака који се понекад чак међусобно искључују.

Опште је познато да за државу обавезујућу правну снагу имају само оне међународноправне норме у погледу којих постоји јасно изражена сагласност од стране те државе. Међутим, како показује пракса, уставни судови се апсолутно исправно у својим одлукама понекад позивају на таква међународна правна документа, која за њихове државе засад немају обавезујућу правну снагу. На пример, Уставни суд Литваније се већ у својим првим одлукама, још пре ратификације Конвенције из 1950. године, позивао на праксу Европског суда, Уставни суд Руске Федерације се такође позвао на Европску конвенцију о људским правима онда када је Русија још није ратификовала. Узгред речено, сам Европски суд за људска права се 1975. године у предмету Голдер против Уједињеног Краљевства позвао на Конвенцију о праву међународних уговора, која још није ступила на снагу. Између осталог, Европски суд је у својој одлуци навео да је спреман да достави коментаре, руководећи се чл. 31–33 Бечке конвенције о праву међународних уговора од 23. маја 1969. године, то јест онда када Конвенција још није ступила на снагу.

Уставни судови се позивају на међународне правне акте који за њихову државу немају обавезујућу правну снагу са конкретним циљем – да образложе своје правне ставове. Они полазе од истине да није правна снага међународне правне норме која је проглашена општеобавезујућом